

อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

The Scenario of Basic Education School Board Committees in The Next Decade

นภัสภรณ์ เกตทอง¹, ดลศักดิ์ ไทเร็กทิม² และทวีศิลป์ กุลนพาดล³

Napasohn Gatethong¹, Donsak Tsailexthim² and Taweasil Koolnaphadol³

¹นิสิต หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ Student, Doctor of Education Program in Educational Administration, Srinakharinwirot University

² Advisor, Doctor of Education Program in Educational Administration, Srinakharinwirot University

³ Co-Advisor, Doctor of Education Program in Educational Administration, Srinakharinwirot University

E-mail: napasohn.gate@gmail.com¹, donsak@g.swu.ac.th², taweasil@g.swu.ac.th³

Received: 2025-6-20; Revised: 2025-10-28; Accepted: 2025-10-30

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า 2) ศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า และ 3) สร้างอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ในการวิจัย EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ 9 คน และในการวิจัย EDFR รอบที่ 2 – 3 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ 17 คน ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง จึงมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous Group) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 9 คำมีธยฐาน คำฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากการศึกษาพบว่า 1) ตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้ามี 6 ด้าน 2) แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าจาก 44 แนวโน้ม เมื่อทำแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ฉันทามติ 38 แนวโน้ม 3) อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมการทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเป็นมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุมตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, อนาคตภาพ, ทศวรรษหน้า

Abstract

The research article on The Scenario of Basic Education School Board Committees in the Next Decade aims 1) to study the variables or predictive factors related to the Scenario of Basic Education School Board Committees in the Next Decade, 2) to study potential future trends of Basic Education School Board Committees in the next decade, and 3) to create the Scenario of Basic Education School Board Committees in the Next Decade. This research is a future research using the EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) research techniques. In the first round of the EDFR research, in-depth interviews were conducted with nine experts. In the second and third rounds, data were collected from seventeen experts using a five-point Likert scale questionnaire. This group of experts served as Key Informants and consisted of educational personnel directly involved with basic education institution committees, thus forming a Homogeneous Group. Data analysis was conducted using Content Analysis with the ATLAS.ti 9 software, along with the Median, Mode, and Interquartile Range. The study found that 1) there are six predictive variables for the Scenario of Basic Education School Board Committees in the Next Decade. 2) possible trends of the future of the Basic Education Commission in the next decade from 44 trends when completing the questionnaire, 38 trends achieved expert consensus. 3) the Scenario of Basic Education School Board Committees in the Next Decade will consist of members with appropriate and effective qualifications and characteristics. The work will emphasize participation from all sectors. The working system will be flexible and responsive to changing situations. It will be professional and utilize technology to comprehensively drive and enhance the quality of education. It will effectively respond to the needs of students and society.

Keywords: Basic Education School Board Committees, Scenario, Next Decade

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐจัดให้มีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเริ่มต้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2543 เพื่อกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2545) ทั้งนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการกำกับ ส่งเสริม และร่วมบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายพื้นที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านการมีส่วนร่วม การตัดสินใจเชิงนโยบาย และการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุสำคัญมาจากข้อจำกัดด้านเวลา การขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และวัฒนธรรมการทำงานแบบเดิมที่ทำให้คณะกรรมการเป็นเพียง “ร่างเงาของสถานศึกษา” รวมถึงการขาดการกระจายอำนาจและการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ (อัญชลี สาริกานนท์, 2565) ขณะเดียวกัน คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา ซึ่งอาจเกิดจากกระบวนการสรร

หาที่ไม่เหมาะสม (ดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์, 2562) จึงควรมีการพัฒนากระบวนการสรรหาให้ทันสมัย เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมทักษะและสมรรถนะของคณะกรรมการ ทั้งด้านความรู้ ทักษะการบริหาร และทักษะทางสังคม (Soft Skills) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมกับการศึกษา (ศิริพร อินทร์ใจเอื้อ, 2561; อัญชลี สาริกานนท์, 2565) นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งยังไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างแท้จริง ส่งผลให้คณะกรรมการทำหน้าที่เพียงในเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการมีส่วนร่วมเชิงเนื้อหา ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการยังขาดการสนับสนุนนโยบายและการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและไม่สามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ควรมีการปรับคุณสมบัติและโครงสร้างของคณะกรรมการให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลหรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเปิดรับตัวแทนจากหลากหลายสาขา เพื่อเพิ่มความรอบรู้ และตอบสนองต่อปัญหาการศึกษาอย่างบูรณาการ ในด้านบทบาทการบริหารจัดการศึกษา คณะกรรมการควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตย เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และร่วมกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างจริงจัง (อัจฉรา จงดี, 2560) การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและลดปัญหาความขัดแย้ง (ชูชาติ พวงสมจิตร, 2560) วัชรกร ชวดกลางลา (2565) ยังเสนอว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความโปร่งใส และการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้คณะกรรมการรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ คณะกรรมการที่มีคุณลักษณะเชิงบวก เช่น ความมุ่งมั่นต่อวิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ การใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และการสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาได้อย่างยั่งยืน (Dervarics & O'Brien, 2019) อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตในบริบทสถานศึกษาของผู้วิจัย พบว่าคณะกรรมการหลายแห่งยังเกรงใจผู้บริหารสถานศึกษาและขาดการสื่อสารที่ชัดเจน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษายังไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น กระบวนการสรรหาคณะกรรมการที่ไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน หรือการขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้และสมรรถนะ (ศิริพร อินทร์ใจเอื้อ, 2561) แต่ยังขาดการศึกษาที่มองไปข้างหน้าอย่างเป็นระบบถึง “อนาคตภาพ” ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาไทยกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวิกฤตการณ์ เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งล้วนส่งผลโดยตรงต่อบทบาทและคุณลักษณะของคณะกรรมการ ช่องว่างเชิงองค์ความรู้จึงอยู่ที่การขาดข้อมูลเชิงคาดการณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ สมรรถนะ และบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต เพื่อให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาอนาคตภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในช่วงปี พุทธศักราช 2568 – 2577 เพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งเหมาะสำหรับการศึกษาประเด็นอนาคตที่ต้องอาศัยความเห็นเชิงผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบและสามารถสร้างฉันทามติได้ (Linstone & Turoff, 2002; Okoli & Pawlowski, 2004) การใช้เทคนิคนี้ช่วยให้เข้าใจแนวโน้ม ปัจจัยพยากรณ์ และทิศทางของบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งตอบคำถามสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีอะไรบ้าง 2) แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ในช่วงปีพุทธศักราช 2568 – 2577 มีอะไรบ้าง และ 3) อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตและผลลัพธ์ที่คาดหวังของการวิจัยนี้ มุ่งศึกษาสภาพอนาคตของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะในบริบทของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงในระดับนโยบายและการบริหารสถานศึกษาเท่านั้น ไม่ครอบคลุมการทดสอบเชิงปริมาณหรือการประเมินผลในเชิงประจักษ์ ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือการสังเคราะห์แนวโน้ม องค์ประกอบ และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการในทศวรรษหน้า เพื่อเป็นแนวทางเชิงนโยบายและการพัฒนาระบบสนับสนุนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคต ผลการวิจัยจะนำเสนอสภาพอนาคตลักษณะบรรยายและแผนภาพองค์รวมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับการบริหารการศึกษาไทยยุคใหม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบบริหารสถานศึกษา และเสริมสร้างศักยภาพของคณะกรรมการให้สามารถบริหารจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความเข้มแข็ง ยั่งยืน และการเติบโตทางการศึกษาที่ตอบโจทย์อนาคตของประเทศอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตสภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตสภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า
3. เพื่อสร้างอนาคตสภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างครอบคลุมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและกำหนดตัวแปรสำคัญสำหรับการคาดการณ์อนาคตภาพ โดยแบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 8 ด้านหลัก พร้อมทั้งทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) และเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ดังนี้

1) ด้านองค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนตามประกาศของกฎกระทรวง ฯ จึงส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามาดำรงตำแหน่งต้องเป็นไปตามสัดส่วนที่ระเบียบกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) โดยประกอบด้วยคณะกรรมการ คือ ประธานกรรมการ กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง กรรมการที่เป็นผู้แทนครู ที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า แต่ละประเภทจำนวน 1 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวน 1 รูป หรือ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวน 2 รูปหรือ 2 คน หรือ 1 รูปและ 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวน 6 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ และจากกฎกระทรวง ข้อ 4 ประธานและกรรมการตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ 2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย 3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ 4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ 5) ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐในการกำหนดกรอบคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของการบริหารสถานศึกษา

2) ด้านวิธีการสรรหา การเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงข้อ 6 ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการสรรหาและเลือกคณะกรรมการแต่ละประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) กระบวนการดังกล่าวจึงมีลักษณะกึ่งแต่งตั้ง ทำให้บางครั้งขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยเห็น

ว่ากระบวนการนี้ควรได้รับการพัฒนาให้เปิดกว้าง โปร่งใส และสะท้อนความหลากหลายของชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการมีความเป็นตัวแทนที่แท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา

3) ด้านโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน ให้มีคณะกรรมการ จำนวน 9 คน กรณีสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป ให้มีคณะกรรมการ จำนวน 15 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) แต่ในทางปฏิบัติพบว่ายังมีข้อจำกัดด้านเวลาและความพร้อมของบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร

4) ด้านบทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา นอกจากนี้ พิกரி แก้วนวล (2560) กล่าวว่าระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ 12 ประการ คือ 1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน 6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา 8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน 11) แต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร 12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ซึ่งสะท้อนแนวคิด “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” ที่มุ่งให้คณะกรรมการเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของคณะกรรมการสถานศึกษา การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนถือเป็นสิ่งที่เสริมสร้างความแข็งแกร่งและการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในทุกด้านของสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาจะดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างราบรื่นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนเกิดผลสัมฤทธิ์ร่วมกัน นอกจากนี้ กัญจนพร ศรีมงคล (2565) ได้ศึกษาการสร้างสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ 1) การให้ชุมชนมีส่วนร่วม 2) การให้บริการชุมชน 3) การสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน และ 4) การประชาสัมพันธ์ การมีคณะกรรมการที่เข้มแข็งและมีทักษะการประสานสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

6) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการทางการศึกษา ได้กล่าวถึงลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (จิตรา แก้วมะ, 2563; ชัยอนันท์ แก้วเงิน, 2563; พรเทพ เหมรานนท์, 2564; อนุวัฒน์ ทัตบุตร, 2565; Cohen & Uphoff, 1981) ไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามี 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วม

ตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การที่คณะกรรมการมีบทบาทในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารจะช่วยให้การตัดสินใจของสถานศึกษามีความรอบคอบและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

7) ด้านคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา จากการศึกษาข้อมูลจากลักษณะ 8 ประการของคณะกรรมการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของชัค เดอร์วารีคส์ และไอลีน โอ ไบรอัน (Chuck Dervarics & Eileen O'Brien, 2019) พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีองค์ประกอบ 8 ลักษณะ ดังนี้ 1) มีความมุ่งมั่นต่อวิสัยทัศน์ 2) มีความเชื่อหรือค่านิยมร่วมกัน 3) มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ 4) สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) มีความเข้าใจข้อมูล 6) มีความสามารถในการจัดการและรักษาทรัพยากร 7) ความเป็นผู้นำ 8) มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

8) ด้านการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา จากการศึกษารายงาน Ten Thousand Democracies, One Common Goal ของ NSBA พบว่า มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนผ่านรูปแบบการฝึกอบรมของโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา (National School Boards Association (NSBA), 2023) เช่น รัฐฟลอริดามีการฝึกอบรมเกี่ยวกับจริยธรรม รัฐอิลลินอยส์มีการฝึกอบรมพัฒนาวิชาชีพเป็นเวลา 4 ชั่วโมงภายในปีแรกของภาคเรียนแรกที่ได้รับตำแหน่ง ดังนั้น แนวทางทางการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถปฏิบัติได้หลายวิธี เช่น รูปแบบการฝึกอบรม เช่น การอบรมพัฒนาความรู้ ความสามารถ และสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา การอบรมเกี่ยวกับการกำกับดูแลและรับผิดชอบต่อทางการเงิน กฎหมายแรงงาน และการสร้างความไว้วางใจของสมาชิกคณะกรรมการโรงเรียนต่อชุมชน การอบรมการประเมินและปรับปรุงผลลัพธ์ของผู้เรียน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับจริยธรรม และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ หรือรูปแบบการสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแบ่งปันประสบการณ์ การพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในคณะกรรมการเองหรือกับสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ในประเทศไทย โดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเสริมสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ซึ่งมุ่งสำรวจแนวโน้มและความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ข้างหน้า โดยอิงข้อมูลจากอดีตและปัจจุบัน (สุวิทย์ ภาณุจारी, 2563) โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เป็นสำคัญ ซึ่งเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย จุมพล พูลภัทรชีวิน จากการสนับสนุนของโรเบิร์ต บี เท็กเซเตอร์ อาจารย์มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดแห่งสหรัฐอเมริกา ผู้ริเริ่มเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Future Research) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่นำจุดเด่นของเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) และเทคนิคการวิจัยแบบ Delphi (Delphi technique) มาผสมกัน (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2546, 2559; สุวิทย์ ภาณุจारी, 2563) เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบจนเกิด “ฉันทามติ” (Consensus) ซึ่งเหมาะกับการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและทิศทางการบริหารการศึกษาในอนาคต

นอกจากนี้ ผู้วิจัยศึกษาเทคนิคการเขียนภาพอนาคต เป็นแบบแผนหนึ่งของการวิจัยอนาคต (Future Research) พัฒนาขึ้นโดย เฮอร์แมน คาน (Herman Kahn) ในปี ค.ศ.1950 ลักษณะสำคัญของ ภาพอนาคต (สุรัตน์ แทนประเสริฐกุล, 2564) คือ เป็นสมมติฐานของเหตุการณ์อนาคต (Hypothetical) ที่ใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อสร้างภาพร่าง (Sketch) หรือภาพรวม (Holistic) ของแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้จริง การประยุกต์แนวคิดนี้ในงานวิจัยการศึกษาช่วยให้สามารถคาดการณ์ “ภาพอนาคต” ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงปี 2568 – 2577 ได้อย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

ตาราง 1 การสรุปแนวคิดสำคัญจากการทบทวนวรรณกรรม

แหล่งที่มา	ประเด็นสำคัญ	นัยต่อการวิจัย
กระทรวงศึกษาธิการ (2564)	1. องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการ 2. วิธีการสรรหา การเลือกคณะกรรมการ	ใช้กำหนดตัวแปรด้านคุณสมบัติและโครงสร้าง ใช้กำหนดกระบวนการสรรหา การเลือกคณะกรรมการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562)	โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการตามขนาดโรงเรียน	วิเคราะห์ปัญหา/ผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร
พิกรี แก้วนวล (2560)	หน้าที่ 12 ประการของคณะกรรมการ	ใช้เป็นเกณฑ์วิเคราะห์บทบาทและอำนาจหน้าที่
กัญจนพร ศรีมงคล (2565)	การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	กำหนดตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม
จิตรรา แก้วมะ (2563) ชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563) พรเทพ เหมรานนท์ (2564) อนุวัฒน์ ทศบุตร (2565) Cohen & Uphoff (1981)	การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน	ใช้สร้างกรอบแนวคิดด้านกระบวนการบริหาร
Dervarics & O'Brien (2019)	ลักษณะคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ 8 ด้าน	ระบุสมรรถนะสำคัญของคณะกรรมการ
NSBA (2023)	การฝึกอบรมและพัฒนาคณะกรรมการ	ใช้กำหนดตัวแปรด้านการพัฒนาและศักยภาพ
จุมพล พูลภัทรชีวิน (2546; 2559)	เทคนิค EDFR	ใช้เป็นแนวทางดำเนินการวิจัยเชิงอนาคต
สุรัตน์ แทนประเสริฐกุล (2564)	การเขียนภาพอนาคต	ใช้กำหนดขั้นตอนการสร้างภาพอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า” เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) กระบวนการเก็บข้อมูลการวิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้น สังเคราะห์แนวโน้ม (Trend) เชื่อมโยงข้อมูลจากทั้ง 3 รอบ เพื่อนำมาสร้างอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า” เป็นรูปแบบวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFA (Ethnographic Delphi Future Research) มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ด้วยเทคนิควิธีการวิจัยแบบ EDFA รอบที่ 1 โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความทางวิชาการ ตำรา กฎหมาย การศึกษา และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เทคนิควิธีการวิจัยแบบ EDFA และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้ากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ด้วยเทคนิควิธีการวิจัยแบบ EDFA รอบที่ 1 โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญ จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดลินสโตนและทูรอฟฟ์ (Linstone & Turoff, 1975) และจากการศึกษาของชาร์ลส์ เอ็ม มัวร์ (Moore, C. M., 1987) เสนอว่าสำหรับงานปริญญาเอก (dissertation) ที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริงของสิ่งที่เป็นคำถามการวิจัย ก็สามารถใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพียง 5 - 10 คนให้ข้อมูลได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในแง่ความง่ายต่อการควบคุมของผู้วิจัยด้วย ทั้งนี้สิ่งสำคัญคือต้องคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยอย่างถูกต้องและเหมาะสมอย่างที่สุด ซึ่งผู้วิจัยอาจใช้วิธีการเลือกแบบสโนว์บอลหรือบอกต่อ (Snow ball) (สุวิทย์ ภาณุจारी, 2563) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งในการวิจัยนี้เรียกว่า ผู้เชี่ยวชาญ (Experts) ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยเลือกมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous Group) ที่เป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติเพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่สร้างทฤษฎีได้ (Creswell & Guetterman, 2024) โดยกำหนดคุณสมบัติและประสบการณ์ด้านการบริหารหรือการจัดการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ ออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 คุณสมบัติและประสบการณ์ด้านการบริหารหรือการจัดการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มที่	กลุ่ม/ บทบาท	ประสบการณ์	จำนวน (คน)
1	ผู้กำหนดนโยบายระดับประเทศ	ไม่น้อยกว่า 1 ปี	4
2	ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา	ไม่น้อยกว่า 1 ปี	2
3	อาจารย์/นักวิชาการทางการศึกษา/สมาชิกที่อยู่ในแวดวง มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ไม่น้อยกว่า 2 ปี	3

ทั้งนี้สามารถเพิ่มเติมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัยที่มีคุณภาพสูงขึ้น หรือระหว่างการวิจัยในแต่ละรอบ หากผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มีความอึดตัวแล้วอาจยุติการเก็บข้อมูลได้ทันที

1.2.2 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เก็บข้อมูลตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้ากับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยผู้วิจัยนัดหมายและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อสังเกตบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

1.2.3 ผู้วิจัยรวบรวมบทสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 9 และนำตัวแปรที่สกัดได้มาจัดหมวดหมู่และพิจารณาความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ศึกษา

1.2.4 ผู้วิจัยรวบรวมบทสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบคุณภาพข้อมูลการวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) (สฐิตัน แทนประเสริฐกุล, 2564) และเทคนิคการเข้ารหัสข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.4.1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการสัมภาษณ์ในช่วงเวลาและสถานที่ต่างกัน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลและความเหมือนของสาระสำคัญ จากนั้นจึงสรุปและเพิ่มเติมข้อมูลให้ครบถ้วน หากพบว่าข้อมูลบางส่วนไม่เพียงพอ ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม

1.2.4.2) การถอดรหัสและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลเสียงสัมภาษณ์ทั้งหมด ถูกถอดความเป็นเอกสารไฟล์ .DOC แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยโปรแกรม ATLAS.ti 9 โดยดำเนินการถอดรหัสข้อมูล (Coding) ตามขั้นตอนดังนี้

1) จำแนกความหมายจากถ้อยคำของผู้เชี่ยวชาญเป็นรหัสข้อความ (Quotations) เพื่อระบุแนวคิดเบื้องต้นที่สอดคล้องกับตัวแปรเชิงพยากรณ์ที่ศึกษา

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรหัส เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่หมวดหมู่ (Categories) ที่สะท้อนมิติของตัวแปรเชิงพยากรณ์ได้ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบและคุณสมบัติ โครงสร้างการบริหาร บทบาทและอำนาจหน้าที่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) จากนั้น ผู้วิจัยจัดกลุ่มรหัสข้อความเป็นประเด็น (Codes) และจัดหมวดหมู่ (Code Groups) เพื่อใช้พัฒนาแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของการวิจัย โดยตรวจสอบความสอดคล้องของรหัสกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Theory Triangulation)

1.2.4.3) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเข้ารหัสข้อมูลโดยอิสระ แล้วตรวจสอบความสอดคล้องของรหัสข้อมูล (Inter-coder Reliability) ด้วย

การเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกันจนได้ข้อสรุปตรงกันในแต่ละหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์

1.2.4.4) การตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญในระหว่างการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของการตีความ เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่สรุปสะท้อนความคิดเห็นและเจตนารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลอย่างแท้จริง

1.2.4.5) การบันทึกกระบวนการวิเคราะห์ (Audit Trail) ผู้วิจัยได้จัดทำบันทึกกระบวนการวิเคราะห์ตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บข้อมูล การถอดรหัส การตัดสินใจเชิงวิเคราะห์ การแก้ไขความไม่สอดคล้อง ไปจนถึงการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ได้อย่างโปร่งใสและเป็นระบบ

1.3 ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คนมาสร้างแบบสอบถาม และนำไปใช้ในการวิจัยในระยยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ด้วยเทคนิควิธีการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 – 3 โดยใช้การตอบแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหรือผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3 จำนวน 17 คน เนื่องจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมีระดับความคลาดเคลื่อนลดลงอย่างคงที่และน้อยมากคือ 0.02 (Macmillan, 1971) ทั้งนี้ สิ่งสำคัญคือต้องคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยอย่างถูกต้องและเหมาะสมอย่างที่สุด โดยกระบวนการวิจัยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 เพื่อศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาได้จากการวิจัยในระยยะที่ 1 นำส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ทั้งรูปแบบกระดาษ รูปแบบไฟล์ .PDF และรูปแบบลิงก์ Google Form ไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น แบบเผชิญหน้ากัน (Face-to-face) LINE หรือ E-mail ตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.2 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด และดำเนินการจัดกระทำข้อมูลที่ได้ในการวิจัย EDFR รอบที่ 2 โดยพิจารณาสถิติค่ามัธยฐาน (Median; *Mdn*) ค่าฐานนิยม (Mode; *Mo*) และใช้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter quartile Range; IQR) ในการวัดการกระจายและความสอดคล้องของความเห็น โดยใช้โปรแกรม Excel ในการคำนวณ

2.1.3 ผู้วิจัยหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐาน (Median) กับฐานนิยม (Mode) โดยค่าความต่าง (มาจากการคำนวณค่า $|Mdn - Mo|$) ต้องมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 ถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแนวโน้มหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกัน หากไม่สอดคล้องกันให้ตัดข้อคำถามนั้นทิ้ง

2.1.4 ผู้วิจัยหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range; IQR) โดยคำนวณจากค่าความต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 (Q3) กับ ควอไทล์ที่ 1 (Q1) (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อแนวโน้มหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกัน หากไม่สอดคล้องกันให้ตัดข้อคำถามนั้นทิ้ง

2.1.5 ผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์ทางสถิติจัดทำเป็นข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical feedbacks) ในแบบสอบถาม และนำไปใช้ในการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 3 ต่อไป

2.2 การวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 3 เพื่อหาฉันทามติ แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามฉบับเดิมที่ใช้ในการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 แต่ในครั้งนี้มีกระบวนการบันทึกข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical feedbacks) ที่ระบุคำตอบของผู้เชี่ยวชาญและค่าสถิติของกลุ่ม

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทราบความเหมือนหรือความแตกต่างของคำตอบในแต่ละข้อคำถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้ง

2.2.2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามฉบับเดิมที่มีการบันทึกข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical feedbacks) ดำเนินการวิจัยแบบ EDR รอบที่ 3 เพื่อเก็บข้อมูลทวนซ้ำกับผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมทั้ง 17 คน อีกครั้ง โดยใช้แบบสอบถามแยกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเนื่องจากคำตอบของแต่ละคนแตกต่างกัน

2.2.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทำ EDR รอบที่ 3 มาวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบด้วยวิธีการเชิงสถิติอีกครั้ง และสรุปผลเป็นฉันทามติ

2.2.4 ผู้วิจัยพิจารณาและคัดเลือกคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาเขียนสรุปผลการวิจัยเฉพาะแนวโน้มหรือข้อคำถามที่ลงความเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐาน ≥ 3.40) (พงศเทพ จิระโร, 2564) และแนวโน้มหรือข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งต้องมีค่า $|Mdn - Mo| \leq 1.00$ (สุรัตน์ แทนประเสริฐกุล, 2564) และค่า $IQR \leq 1.50$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2532)

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่รับรอง SWUEC-672648 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการ และสิทธิของผู้ให้ข้อมูลก่อนการเข้าร่วมวิจัย ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้ความยินยอมโดยสมัครใจ (Informed Consent) และสามารถถอนตัวได้ทุกเมื่อโดยไม่ส่งผลกระทบต่อ ใดๆ ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และนำเสนอในรายงานโดยไม่ระบุชื่อ (Anonymous) หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้ เพื่อปกป้องสิทธิ ความเป็นส่วนตัว และศักดิ์ศรีของผู้ให้ข้อมูลทุกคน

ระยะที่ 3 สร้างอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

ผู้วิจัยนำผลการวิจัย EDR ทั้ง 3 รอบมาสังเคราะห์ข้อมูล และเขียนเรียบเรียงเป็นอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า โดยมีลักษณะการเขียนแบบบรรยาย ไม่ต้องเป็นวิชาการมากเกินไป สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 ผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า 6 ด้าน และสังเคราะห์เป็นแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ จำนวน 44 แนวโน้ม และนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถาม ภายหลังการตอบแบบสอบถาม พบแนวโน้มที่ผ่านเกณฑ์ฉันทามติ จำนวน 38 แนวโน้ม มีรายละเอียดผลการวิจัยดังนี้

ตาราง 3 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับความสำคัญของตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

ตัวแปรเชิงพยากรณ์	$Mdn \geq 3.40$	$ Mdn - Mo \leq 1.00$	$IQR \leq 1.50$	ระดับความสำคัญ	ความสอดคล้องของความเห็น
ด้านที่ 1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00 – 5.00	0.40	1.00	มาก	สอดคล้อง
ด้านที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.00	0.60	มาก	สอดคล้อง
ด้านที่ 3 บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00 – 5.00	0.00	0.78	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตัวแปรเชิงพยากรณ์	<i>Mdn</i> ≥ 3.40	<i>Mdn</i> – <i>Mo</i> \n≤ 1.00	IQR ≤ 1.50	ระดับ ความสำคัญ	ความสอดคล้อง ของความเห็น
ด้านที่ 4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมี ประสิทธิผลของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	0.40	มากที่สุด	สอดคล้อง
ด้านที่ 5 คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
ด้านที่ 6 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.00 – 5.00	0.18	0.82	มากที่สุด	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง *Mdn* ≥ 3.40, |*Mdn* – *Mo*| ≤ 1.00, IQR ≤ 1.50

* ระดับความสำคัญ มากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 3 อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าในภาพรวม พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นฉันทมติทุกด้าน และให้ความสำคัญกับตัวแปรเชิงพยากรณ์ในระดับมากที่สุด คือ ด้านที่ 5 คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*= 5.00 , IQR=0.00) ด้านที่ 4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*=5.00 , IQR=0.40) ด้านที่ 3 บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*=4.67 , IQR=0.78) ด้านที่ 6 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*=4.55 , IQR=0.82) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมาก คือ ด้านที่ 1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*=4.00 , IQR=1.00) และรองลงมาคือ ด้านที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (*Mdn*=3.40 , IQR=0.60)

ตาราง 4 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของตัวแปร ด้านที่ 1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มของตัวแปร	<i>Mdn</i> ≥ 3.40	<i>Mdn</i> – <i>Mo</i> \n≤ 1.00	IQR ≤ 1.50	มีความ เป็นไปได้	ความสอดคล้อง ของความเห็น
ด้านที่ 1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1. มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ ม.6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน หรือช่วยเหลือชุมชน	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3. กำหนดความเชี่ยวชาญเฉพาะของผู้ทรงคุณวุฒิ	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพเข้า มาร่วมเป็นคณะกรรมการ	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง *Mdn* ≥ 3.40, |*Mdn* – *Mo*| ≤ 1.00, IQR ≤ 1.50

* ระดับความเป็นไป มากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 4 ด้านที่ 1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 4 แนวโน้ม พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและลงความเห็นว่างแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 2 แนวโน้ม คือ 1) มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ ม.6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และ 2) กำหนดความเชี่ยวชาญเฉพาะของผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่างแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 2 แนวโน้ม คือ 1) มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชนหรือช่วยเหลือชุมชน และ 2) ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอาชีพเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ

ตาราง 5 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของตัวแปร ด้านที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มของตัวแปร	$Mdn \geq 3.40$	$ Mdn - Mo \leq 1.00$	$IQR \leq 1.50$	มีความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความเห็น
ด้านที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1. สัดส่วนคณะกรรมการมีได้ตั้งแต่ 9 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 คน ยึดหยุ่นตามบริบทสถานศึกษา	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
2. เพิ่มจำนวนผู้แทนครู จาก 1 คน เป็น 2 คน	4.00	0.00	0.00	มาก	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง $Mdn \geq 3.40, |Mdn - Mo| \leq 1.00, IQR \leq 1.50$

* ระดับความเป็นไปมากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 5 ด้านที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 2 แนวโน้ม พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและลงความเห็นว่าเป็นแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 2 แนวโน้ม คือ 1) เพิ่มจำนวนผู้แทนครู จาก 1 คน เป็น 2 คน และ 2) สัดส่วนคณะกรรมการมีความยืดหยุ่น มีได้ตั้งแต่ 9 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 คน อิงตามบริบทสถานศึกษา

ตาราง 6 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของตัวแปร ด้านที่ 3 บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มของตัวแปร	$Mdn \geq 3.40$	$ Mdn - Mo \leq 1.00$	$IQR \leq 1.50$	มีความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความเห็น
ด้านที่ 3 บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1. มีบทบาท อำนาจหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการบริหารบุคลากรทางการศึกษาของไทยที่บัญญัติขึ้นใน ณ ขณะนั้น	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบจัดการบริหารงาน 4 ฝ่ายเป็นหลัก โดยเน้นบทบาททางด้านวิชาการ	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3. มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลโดยแท้จริง และบริหารด้วยคุณธรรมที่เข้มแข็ง	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความเคร่งครัดและยั่งยืน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน ทำให้มีความเป็นมืออาชีพ ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นสูง	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. สร้างหลักสูตรที่ทันสมัย ครอบคลุมสาขาวิชา สมรรถนะและทักษะจำเป็นต่อผู้เรียนและสังคมในอนาคต	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ใช้ระบบการเรียนรู้ LMS ที่มีความยืดหยุ่น สะดวกรวดเร็วและ	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

แนวโน้มของตัวแปร	$Mdn \geq 3.40$	$ Mdn - Mo \leq 1.00$	$IQR \leq 1.50$	มีความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความเห็น
ด้านที่ 4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมที่สถานศึกษาจะจัดขึ้น					
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับหน่วยงานและองค์กรภายในและภายนอกชุมชนอย่างกว้างขวางและสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ยั่งยืน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง $Mdn \geq 3.40$, $|Mdn - Mo| \leq 1.00$, $IQR \leq 1.50$

* ระดับความเป็นไป มากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 7 ด้านที่ 4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 5 แนวโน้ม พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและลงความเห็นว่าคุณแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1) มีลักษณะการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 2) สร้างช่องทางที่ชัดเจนในการสำรวจความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ได้รับโอกาสในการบริหารงานอย่างแท้จริง เช่น มีการประชุมร่วมกัน ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ร่วมวางแผนการดำเนินงาน มีส่วนในการตัดสินใจ ดำเนินงาน สรุปผล และนำผลไปปรับปรุงงานในครั้งต่อไป และ 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับหน่วยงานและองค์กรภายในและภายนอกชุมชนอย่างกว้างขวางและสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ยั่งยืน และ 5) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เช่น คณะสถานศึกษาจัดการประชุมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมที่สถานศึกษาจะจัดขึ้น

ตาราง 8 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของตัวแปร ด้านที่ 5 คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มของตัวแปร	$Mdn \geq 3.40$	$ Mdn - Mo \leq 1.00$	$IQR \leq 1.50$	มีความเป็นไปได้	ความสอดคล้องของความเห็น
ด้านที่ 5 คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1. อุทิศตนและมีจิตสาธารณะ	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอย่างเคร่งครัด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีทักษะการสื่อสาร การประสานงานที่ดี การพูดต่อรองและลดความขัดแย้ง และสามารถพูดโน้มน้าวได้อย่างชาญฉลาด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่ดี	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. มีทักษะการเสนอแนะที่ดีและตรงไปตรงมา	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. พัฒนาคำความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
9. มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาสถานศึกษาเชิงรุก	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง $Mdn \geq 3.40$, $|Mdn - Mo| \leq 1.00$, $IQR \leq 1.50$

* ระดับความเป็นไป มากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 8 ด้านที่ 5 คุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 9 แนวโน้ม พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและลงความเห็นว่าทุกแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1) อุทิศตนและมีจิตสาธารณะ 2) ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอย่างเคร่งครัด 3) มีความมุ่งมั่นในการทำงาน 4) มีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 5) มีทักษะการสื่อสาร การประสานงานที่ดี การพูดต่อรื่องและลดความขัดแย้ง และสามารถพูดโน้มน้าวได้อย่างชาญฉลาด 6) มีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดี 7) มีทักษะการเสนอแนะที่ดีและตรงไปตรงมา 8) พัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง และ 9) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาสถานศึกษาเชิงรุก

ตาราง 9 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และระดับแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของตัวแปร ด้านที่ 6 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวโน้มของตัวแปร	Mdn ≥ 3.40	Mdn – Mo ≤ 1.00	IQR ≤ 1.50	มีความ เป็นไปได้	ความสอดคล้อง ของความเห็น
ด้านที่ 6 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1. มอบประกาศเกียรติคุณเพื่อเป็นการยกย่อง	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. จัดกิจกรรมมอบรางวัลให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานยอดเยี่ยมและดีเด่น และเป็นแบบอย่างที่ดี	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมพัฒนาทักษะเสริมสร้างความรู้ในการบริหารงานให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. จัดกิจกรรมเสวนาเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกภาคเรียนหรือทุกปีการศึกษา	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาไปศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้ นำรูปแบบหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษา มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำรูปแบบหรือแนวทางใหม่ ๆ มาจัดการศึกษา	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. จัดตั้งสมาคมคณะกรรมการสถานศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา สหวิทยาเขต เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่ทันสมัยมาปรับใช้	4.00	0.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
8. องค์กรการศึกษาระดับสูง (สพฐ.) จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทุกปีการศึกษา	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทุกปีการศึกษา	5.00	0.00	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
10. หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นประจำทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.00	1.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

* เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญนิรนาม 17 คน ทวนซ้ำจำนวน 2 รอบ; ระดับความเห็นพ้อง $Mdn \geq 3.40$, $|Mdn - Mo| \leq 1.00$, $IQR \leq 1.50$

* ระดับความเป็นไป มากที่สุด (4.20 – 5.00), มาก (3.40 – 4.19)

จากตาราง 9 ด้านที่ 6 การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 10 แนวโน้ม พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญและลงความเห็นว่าเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 7 แนวโน้ม คือ 1) มอบประกาศเกียรติคุณเพื่อเป็นการยกย่อง 2) จัดกิจกรรมเสวนาเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำทุกภาคเรียนหรือทุกปีการศึกษา 3) จัดกิจกรรมมอบรางวัลให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานยอดเยี่ยมและดีเด่น และเป็นแบบอย่างที่ดี 4) จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมพัฒนาทักษะ เสริมสร้างความรู้ในการบริหารงานให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา 5) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาไปศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้ นำรูปแบบหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษามาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 6) สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำรูปแบบหรือแนวทางใหม่ ๆ มาจัดการศึกษา และ 7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทุกปีการศึกษา และแนวโน้มที่เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 3 แนวโน้ม คือ 1) องค์กรการศึกษาระดับสูง (สพฐ.) จัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและทบทวนบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทุกปีการศึกษา 2) หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นประจำทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) จัดตั้งสมาคมคณะกรรมการสถานศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา สหวิทยาเขต หรือประจำจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่ทันสมัยมาปรับใช้

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่า แนวโน้มที่เป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าจาก 44 แนวโน้ม เมื่อทำแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ฉันทามติ 38 แนวโน้ม

จากวัตถุประสงค์ข้อ 3 เมื่อผู้วิจัยดำเนินการวิจัย EDFR ครบทั้ง 3 รอบ ผู้วิจัยนำข้อมูลในการวิจัยทั้งหมดมาสังเคราะห์ พบว่า อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเป็นมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเป็นมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญหลักดังนี้

1. มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม ในอนาคตที่การศึกษาย่อมพัฒนาและก้าวหน้าไปมากกว่าปัจจุบัน ส่งผลให้ควรมีการปรับคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น อย่างน้อยควรมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ ม.6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป เนื่องจากระดับความรู้พื้นฐานและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจ เอกสาร นโยบาย และประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ในส่วนของการมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาหรือการช่วยเหลือชุมชน ช่วยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี

ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ความใกล้ชิดกับคนในชุมชน จึงมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความต้องการ ปัญหา และศักยภาพของชุมชน ทั้งยังมีความสามารถในการสื่อสารและเป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชนในการนำเสนอความต้องการและความคาดหวังต่อโรงเรียน นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานอย่างเคร่งครัด อุทิศตนในการช่วยเหลือโรงเรียน มีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีทักษะที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดจากการศึกษางานวิจัยของอัญชลี สาริกานนท์ (2565) กล่าวว่า คุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความถนัดในงานด้านการศึกษา และควรมีประสบการณ์ในการบริหารหน่วยงาน รับผิดชอบต่อโรงเรียน เพื่อที่จะสามารถชี้แนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสม หรือเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนได้

2. การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักการการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งจากผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารการศึกษาส่งผลเชิงบวกต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม การทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกัน เนื่องจากทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการ ประเมินผล และรับผลประโยชน์ ร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นทุกฝ่ายจึงรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันในลักษณะนี้ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย นำไปสู่การตัดสินใจที่รอบคอบและครอบคลุมมากขึ้น การมีส่วนร่วมช่วยให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในระยะยาว สอดคล้องกับการศึกษาของ Bryk (2010) กล่าวว่า โรงเรียนในชิคาโกอย่าง Hancock Elementary School ภายใต้การนำของบอนนี วิทมอร์ (Bonnie Whitmore) ผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในช่วง 6 ปี ด้วยแนวคิดการพัฒนาโรงเรียนเป็นหน้าที่ของทุกคน นำมาซึ่งการใช้หลักการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

3. ระบบการทำงานที่ยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยสำคัญในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่ของการเปลี่ยนแปลงในโลกเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การแพร่ระบาดของโรค ดังนั้น แนวทางนำไปสู่การทำงานที่ยืดหยุ่นควรเริ่มต้นจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเองควรมีการประเมินความพร้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเอง เมื่อรู้จุดอ่อนแล้วจะนำไปสู่การหาแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม ร่วมกันกำหนดทิศทางของโรงเรียนในโลกยุคใหม่ที่มีความยืดหยุ่นสูง ปรับตัวเก่ง และใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เรียนรู้และสังเกตวัฒนธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการเปิดใจ และความพร้อมหรือศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จากนั้นจึงหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบการทำงานศึกษาและทดลองใช้รูปแบบหรือวิธีการใหม่ ๆ ปรับตัวให้สามารถทำงานได้ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ เช่น การประชุมออนไลน์ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูแบบออนไลน์ (Archambault & Kennedy, 2018) การใช้ระบบออนไลน์และแพลตฟอร์มเพื่อการสื่อสารและเชื่อมโยงข้อมูลและสร้างความเข้าใจกับทุกฝ่าย พร้อมทั้งควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และสุดท้ายควรจัดระบบการทำงานที่แสดงให้เห็นว่าทุกฝ่ายเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนสามารถปรับตัวได้ สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของSchmitz (2021) พบว่า การพัฒนาโมเดลการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมีหลักการ 6 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินความพร้อมด้านดิจิทัล (Assess digital maturity) 2) กำหนดวิสัยทัศน์ (Define the vision) 3) ระบุลักษณะวัฒนธรรมองค์กร (Identify culture) 4)

สร้างการสนับสนุน (Build support) 5) เริ่มต้นและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง (Initiate and facilitate change) 6) เหยื่อและทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมั่นคง (Anchor change)

4. ความเป็นมืออาชีพและทันสมัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังนับตั้งแต่วันนี้ไปเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพและทันสมัย มีการปรับตัวในเรื่องของระบบการทำงาน โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และการสื่อสารระหว่างบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศสำหรับคณะกรรมการชุดใหม่เพื่อให้เข้าใจบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมและพัฒนา อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา เสวนาวิชาการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเครือข่าย หรือศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา นโยบายการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล และทักษะที่จำเป็น สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของอีระ รุญเจริญ (2547) กล่าวว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ สมรรถนะหรือศักยภาพในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้รูปแบบและแนวทางที่หลากหลาย และสอดคล้องกับแนวทางของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า ควรมีการจัดอบรมและพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีจนประสบความสำเร็จ (Best Practices) และเป็นแบบอย่างที่ดีได้ จากนั้นนำแนวทางการปฏิบัติงานนั้นไปปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาที่คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้น

5. การใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนการศึกษา เช่น ด้านของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการบริหารจัดการ การติดตามผลปฏิบัติการ การประเมินผลและการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน การใช้ระบบ Learning Management System (LMS) ที่สามารถจัดการข้อมูลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างเช่น การออกแบบหลักสูตร การสร้างบทเรียนออนไลน์ที่หลากหลายและครอบคลุมสาขาวิชา การนำเทคโนโลยีการประเมินผลที่ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างละเอียดและแม่นยำมากขึ้น (กรีนมูน, 2567) นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้ AI (Artificial Intelligence) ในการช่วยวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกระดับด้วยระบบดิจิทัล เพื่อให้ได้การแนะนำที่เหมาะสมและทันเวลามากที่สุด ส่วนของด้านการจัดการเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีบทบาทในการประเมินและนิเทศครูผู้ช่วย จึงเป็นกระบวนการสำคัญในการเตรียมความพร้อมบุคคลที่เข้าสู่วิชาชีพครูให้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย อาจมีแนวทางในการพัฒนาครูโดยใช้เทคโนโลยี Mixed Reality (MR) หรือการจำลองสถานการณ์การสอนแบบที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับทักษะและความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล (Personalized) เพื่อเตรียมครูให้พร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน (Bondie & Dede, 2021) นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดิจิทัล แอปพลิเคชัน ระบบการจัดการการเรียนรู้ LMS และเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนออนไลน์และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Ferdig & Pytash, 2021) ที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อรองรับความแตกต่างของผู้เรียนและส่งเสริมมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน สอดคล้องกับกุลธิดา พุงคาโน (2564) และวิชัย จันทร์จำรูญและคณะ (2565) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นกระบวนการจัดเรียนรู้ที่หลอมรวมเทคโนโลยีกับการสอนที่หลากหลาย เป็นรูปแบบการเรียนรู้ทั้งในลักษณะเผชิญหน้า (Face-to-Face) และการเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Computer Mediated) หรือผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสร้าง

องค์ความรู้ได้อย่างหลากหลาย และผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ (Anytime Anywhere) สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต

6. การตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของสถานศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนและสังคม ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น สถานประกอบการ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสำรวจแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตและนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ครอบคลุมสาขาวิชาที่จำเป็น เน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) (2019) กล่าวว่าตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมได้อย่างตรงจุด ไม่เพียงแต่การเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับโลกยุคใหม่ เช่น การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสามารถทำได้โดยการประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการร่วมกันออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม มีความยืดหยุ่น ทันสมัยและตรงตามความต้องการของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพประกอบ 1 อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า

จากภาพประกอบ 1 อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าประกอบด้วย คณะกรรมการที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเป็นมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า 1) ตัวแปรเชิงพยากรณ์ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้ามี 6 ด้าน 2) แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของอนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าจาก 44 แนวโน้ม เมื่อทำแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ฉันทมติ 38 แนวโน้ม และ 3) อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้าประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ระบบการทำงานมีความยืดหยุ่นทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีความเป็นมืออาชีพ ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง อนาคตภาพคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในการวางแผนทางการบริหารการศึกษาภายในโรงเรียน กำหนดขอบเขตบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายที่ชัดเจน เห็นทิศทางหรือแนวทางในการพัฒนาและออกแบบหลักสูตร พัฒนาความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ของครูให้ทันสมัย ยืดหยุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทุกเวลาสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในอนาคต

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดอย่างเขตพื้นที่การศึกษา หรือสหวิทยาเขต สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่แม้แต่บุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังสรรหาได้ยากลำบากสามารถมองเห็นแนวทางการกระตุ้นให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากขึ้น สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ควรหารูปแบบหรือแนวทางในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีความเข้มข้นมากขึ้น

1.3 องค์กรการศึกษาระดับสูง (สพฐ.) หรือหน่วยงานภาครัฐอย่างกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถศึกษาผลการวิจัยนี้เพื่อวางแผนแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจในขอบเขตบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน สร้างความมั่นใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานและสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาคู่มือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษานวัตกรรมหรือรูปแบบในการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละด้าน

2.4 ควรศึกษารูปแบบระบบนิเวศที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยม. *วารสารวิชาการ*, (กันยายน 2545), 6–7.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *กฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564*. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 138 ตอนที่ 27 ก (20 เมษายน 2564).
- กรีนมูน. (2567). ระบบ LMS คืออะไร มีประโยชน์อย่างไรกับผู้เรียนและผู้สอน? ปฏิวัติการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสู่ การศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ. *Greenmoons*. <https://greenmoons.co.th/what-is-lms/>
- กาญจนพร ศรีมงคล. (2565). การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- กุลธิดา ทุ่งคาโน. (2564). การเรียนรู้แบบผสมผสาน blended learning ในวิถี new normal. *ครุศาสตร์สาร (Journal of Educational Studies)*, 15(1), 29–43.
- จิตรา แก้วมะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- จุมพล พลภูทร์ชีวิน. (2546). ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR. *วารสารครุศาสตร์ศึกษา (Journal of Education Studies)*, 32(1), 1–19.
- จุมพล พลภูทร์ชีวิน. (2559). การวิจัยเชิงอนาคต (Futures research): เอกสารประกอบการอบรมสัมมนา วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์].
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 10(2), 1343–1345.
- ดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์. (2562). แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. *วารสาร บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 16(74), 120.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *หางหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์*.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *วิธีการทางสถิติสำหรับนักวิจัย (เล่ม 2)*. เจริญผล.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2564). บทวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IQR) จากแบบวัดที่เป็นมาตรประมาณค่าโดยการกำหนดน้ำหนักกับไม่กำหนดน้ำหนักให้สมาชิกในค่าคะแนนเดียวกัน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 32(1), 1–13.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- พิกรี แก้วนวล. (2560). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- วัชรกร ชวดกลางลา. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- วิชัย จันทร์จำรูญ, บุญจักรวาล รอดบำเรอ, วิจารณ์ ส่งแสง, และ สุกิจ โปธิศิริกุล. (2565). แนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสาน: การหลอมรวมเทคโนโลยีและการสอน. *วารสารครุศาสตร์ปัญญา*, 1(5), 71–80. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/IEJ/article/view/263060>
- ศิริพร อินทร์ใจเอื้อ. (2561). *ภาพอนาคตคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. แม่ทัพพอยท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการวิจัยโครงการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุรัตน์ แทนประเสริฐกุล. (2564). *ระบบนิเวศนวัตกรรมในโรงเรียนที่มุ่งพัฒนานักเรียนนวัตกรรม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สุวิทย์ ภาณุจारी. (2563). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา (Research in educational administration)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นิตยธรรมการพิมพ์.
- องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา. (2562 ก.ย.). *OECD future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030 – A series of concept notes*. OECD Publishing.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

- อัจฉรา จงดี. (2560). *การศึกษายทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยะยง และตราด* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- อัญชลี สาริกานนท์. (2565). *รูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทศวรรษหน้า* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- Archambault, L., & Kennedy, K. (2018). Teacher preparation for K–12 online and blended learning. In K. Kennedy & R. E. Ferdig (Eds.), *Handbook of research on K–12 online and blended learning* (pp. 221–245). ETC Press.
- Bondie, R., & Dede, C. (2021). Redefining and transforming field experiences in teacher preparation through personalized mixed reality simulations. In R. Ferdig & K. E. Pytash (Eds.), *What teacher educators should have learned from 2020* (pp. 229–242). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
<https://www.learntechlib.org/primary/p/219088/>
- Bryk, A. S. (2010). *Organizing schools for improvement: Lessons from Chicago*. The University of Chicago Press.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Effective behavior in organizations*. Richard D. Irwin.
- Creswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2024). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (7th ed.). Pearson.
- Dervarics, C., & O'Brien, E. (2019). *Eight characteristics of effective school boards*. Center for Public Education. <https://www.nsba.org/-/media/NSBA/File/cpe-eight-characteristics-of-effective-school-boards-report-december-2019.pdf>
- Ferdig, R., & Pytash, K. E. (2021). *What teacher educators should have learned from 2020*. Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
<https://www.learntechlib.org/primary/p/219088/>
- Linstone, H. A., & Turoff, M. (Eds.). (1975). *The Delphi method: Techniques and applications*. Addison-Wesley.
- Macmillan, T. T. (1971, May 3–5). The Delphi technique. Paper presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Association Committee on Research and Development, Santa Barbara, CA. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED064302.pdf>
- Moore, C. M. (1987). *Group techniques for idea building*. SAGE Publications.
- National School Boards Association (NSBA). (2023). *Ten thousand democracies, one common goal: School board accountability, evaluation, and effectiveness*. The Center for Public Education (CPE).
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030 – A series of concept notes*. OECD Publishing.

Okoli, C., & Pawlowski, S. D. (2004). The Delphi method as a research tool: An example, design considerations and applications. *Information & Management*, 42(1), 15–29. <https://doi.org/10.1016/j.im.2003.11.002>

Schmitz, M. T. (2021). *Managing technology-driven organizational change: A step-by-step approach* (Master's thesis, Copenhagen Business School). Copenhagen Business School. https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/68330046/1186237_110427_Masters_Thesis.pdf